

ข่าวจาก หนังสือพิมพ์ ไทยรัฐ
ฉบับวันจันทร์ที่ 10 เมษายน พ.ศ.2566

คอลัมน์หน้ามองฟ้า เท้าเหยียดดิน : เตรียมรับมือเอลนีโญ

สถานการณ์น้ำต้นทุนในอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่และขนาดกลางทั่วประเทศ ปัจจุบันมีปริมาณน้ำรวมกันประมาณ 48,219 ล้าน ลบ.ม. คิดเป็นร้อยละ 63 ของความจุอ่างฯ รวมกัน มีการใช้น้ำทั้งประเทศไปแล้วกว่า 21,226 ล้าน ลบ.ม. คิดเป็นร้อยละ 77 ของแผนฯ (แผนจัดสรรน้ำทั้งประเทศ 27,685 ล้าน ลบ.ม.) เฉพาะ 4 เขื่อนหลักลุ่มน้ำเจ้าพระยา (เขื่อนภูมิพล เขื่อนสิริกิติ์ เขื่อนแควน้อยบำรุงแดน และเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์) มีปริมาณน้ำรวมกันประมาณ 14,810 ล้าน ลบ.ม. คิดเป็นร้อยละ 60 ของความจุอ่างฯรวมกัน มีการใช้น้ำไปแล้วประมาณ 7,655 ล้าน ลบ.ม. หรือคิดเป็นร้อยละ 85 ของแผนฯ (แผนจัดสรรน้ำลุ่มเจ้าพระยา 9,100 ล้าน ลบ.ม.)

สำหรับการเพาะปลูกข้าวนาปรังทั้งประเทศ มีการเพาะปลูกไปแล้ว 10.14 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 97 ของแผนฯ เฉพาะลุ่มน้ำเจ้าพระยามีการเพาะปลูกไปแล้ว 6.37 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 96 ของแผนฯ

ทั้งนี้ กรมอุตุนิยมวิทยาคาดการณ์ว่า ในช่วงฤดูฝนที่จะมาถึงอีกไม่กี่เดือนข้างหน้า มีแนวโน้มที่จะเกิดฝนทิ้งช่วง ด้วยปรากฏการณ์เอลนีโญ ที่จะส่งผลให้ปริมาณฝนในปีนี้มีแนวโน้มต่ำกว่าค่าเฉลี่ย กรมชลประทานจึงได้ดำเนินการตาม 5 มาตรการหลัก 1.บริหารจัดการน้ำเพื่อให้น้ำอุปโภคบริโภคเพียงพอตลอดทั้งปี 2.บริหารน้ำทำให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด 3.ส่งเสริมให้เกษตรกรใช้น้ำฝนเป็นหลัก 4. เก็บกักน้ำในอ่างให้มากที่สุด 5.วางแผนการบริหารจัดการน้ำเพื่อป้องกันภัยทางน้ำ โดยเน้นย้ำให้โครงการชลประทานทั่วประเทศติดตามสภาพอากาศและสภาพฝนอย่างใกล้ชิด เพื่อเตรียมการบริหารจัดการน้ำช่วงฤดูฝนที่จะถึง เน้นย้ำให้ทุกโครงการฯ วางแผนกักเก็บน้ำเพื่อสำรองไว้ใช้ในอนาคตให้มากที่สุด รวมถึงสนับสนุนเครื่องจักร เครื่องมือในการกำจัดวัชพืชที่กีดขวางทางน้ำ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการระบายน้ำ

พร้อมทั้งขอความร่วมมือไปยังเกษตรกร งดทำการเพาะปลูกข้าวนาปรังรอบที่ 2 เพื่อให้การจัดสรรน้ำเป็นไปตามแผนที่วางไว้ ที่สำคัญเพื่อให้มีปริมาณน้ำสำรองไว้ใช้ในอนาคตให้มากที่สุดด้วย

ปลูกข้าวล้มตอซัง ต้นทุนหด ลดฝุ่นพีเอ็ม

ภูมิปัญญาการปลูกข้าวล้มตอซังบ้านคูบางหลวง อ.ลาดหลุมแก้ว จ.ปทุมธานี ถือเป็นสุดยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตร ลดการเผาฟางและตอซังข้าว ประหยัดเวลา ลดต้นทุนด้านเมล็ดพันธุ์ แรงงาน สารกำจัดวัชพืชและศัตรูพืช รวมถึงลดการใช้ปุ๋ย อันส่งผลโดยตรงต่อการบรรเทาปัญหาหมอกควัน แก๊วกฤตติฝุ่น PM 2.5

“ภูมิปัญญาการปลูกข้าวล้มตอซังบ้านคูบางหลวง เริ่มมาตั้งแต่ปี 2539 โดย นายละเมียด ครุฑเงิน เกษตรกร ต.ระแหง อ.ลาดหลุมแก้ว ใช้การสังเกตหลังจากการเก็บเกี่ยวข้าวแล้ว 7-10 วัน ตอซังข้าวที่ล้มราบกับพื้นนาจากการถูกล้อรถเก็บเกี่ยวข้าวเหยียบย่ำ ขณะที่ดินมีความชื้นหมาดๆ มีหน่อข้าวแทงขึ้นมาจากตอซังส่วนที่ติดอยู่กับดิน และเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว เกษตรกรจึงได้ทดลองปลูกข้าวด้วยวิธีดังกล่าว จนถึงระยะเก็บเกี่ยว พบว่าผลผลิตที่ได้ไม่แตกต่างจากการใช้เมล็ดหวาน และมีต้นทุนที่ต่ำกว่า จึงได้ใช้วิธีปลูกข้าวล้มตอซังเรื่อยมาจนถึงทุกวันนี้”

นายเข้มแข็ง ยุติธรรมดำรง อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร บอกถึงที่มาของภูมิปัญญาปลูกข้าวล้มตอซัง อันนำมาซึ่งโครงการส่งเสริมและพัฒนาลินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น กิจกรรมพัฒนาฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตรเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์พื้นถิ่น ที่ดำเนินการตั้งตั้งแต่ปี 2564...มีเป้าหมายในการสำรวจและจัดเก็บข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านการเกษตรจากตัวเกษตรกรหรือชุมชน ผ่านเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ ครอบคลุมพื้นที่ 77 จังหวัดทั่วประเทศ โดย 1 กิจกรรมภายใต้โครงการฯ มีการคัดเลือกภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตร เพื่อพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นปีละ 6 จุด รวม 18 จุด

สำหรับภูมิปัญญาการปลูกข้าวล้มตอซังบ้านคูบางหลวง อันเป็นหนึ่งในเป้าหมายการพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตร ที่เป็นเทคโนโลยีชาวบ้าน เกิดจากภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สั่งสมมานาน มีเทคนิคและวิธีการปฏิบัติ คือ การปลูกข้าวโดยไม่ใช้เมล็ดพันธุ์ปลูก แต่เป็นการเกลี่ยฟางข้าวให้กระจายทั่วแปลง และย่ำตอซังให้ราบติดพื้นนา โดยไม่ต้องเตรียมดิน แต่ดินต้องมีความชื้นหมาดๆ เพื่อให้ต้นข้าวที่เกิดจากตอซังเดิมสามารถเจริญเติบโตเป็นต้นข้าวต้นใหม่ได้ พร้อมใส่ปุ๋ยบำรุงต้นอย่างเหมาะสมจนถึงระยะข้าวออกรวง และเก็บเกี่ยวผลผลิต พบว่าผลผลิตที่ได้ไม่แตกต่างจากการใช้เมล็ดหวาน

อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตรกล่าวต่อไปว่า จากการดำเนินโครงการฯ ภาครัฐ เอกชน เกษตรกร และชุมชน ร่วมกันจัดกิจกรรม “วันล้มตอซังข้าวบ้านคูบางหลวง” เมื่อปลายเดือนที่แล้ว มุ่งหวังเพื่ออนุรักษ์ “ภูมิปัญญาการปลูกข้าวล้มตอซัง” ที่มีคุณค่า เห็นได้ถึงความหวงแหน

ความตระหนักถึงภูมิปัญญา ซึ่งเป็นต้นทุน และเป็นวิธีการเกษตรที่โดดเด่นของเกษตรกรในชุมชน อ.ลาดหลุมแก้ว จ.ปทุมธานี รวมถึงการบูรณาการความร่วมมือจากเกษตรกร ภาครัฐ และเอกชน อย่างเป็นรูปธรรมจากการขับเคลื่อนที่มาจากความต้องการพัฒนาของชุมชนและเกษตรกรอย่างแท้จริง

สำคัญที่สุดคือ การปลูกข้าวแบบล้มตอซัง นอกจากช่วยประหยัดต้นทุน และลดการเผา อันนำมาซึ่งฝุ่นละออง PM 2.5 เกินมาตรฐานแล้ว ความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นนี้ได้สร้างความภาคภูมิใจและเป็นศักดิ์ศรีเกียรติภูมิให้กับเกษตรกรชาว อ.ลาดหลุมแก้ว โดยชุมชนสามารถถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้ที่สนใจหรือขยายผลไปสู่เกษตรกรจังหวัดใกล้เคียง ได้แก่ สิงห์บุรี ชัยนาท นนทบุรี พระนครศรีอยุธยา สุพรรณบุรี และนครปฐม ที่บางส่วนเริ่มนำไปใช้ในการทำนาบ้างแล้ว ซึ่งกรมส่งเสริมการเกษตรได้ทำฐานข้อมูลเพื่อให้เกษตรกร หรือผู้สนใจทั่วไปได้สืบค้น และใช้ประโยชน์นำไปต่อยอดต่อไป

กรวัฒน์ วีนิล